

DELO

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

TRST SOBOTA, 2. DECEMBRA 1950.

V nedeljo bo ob 10 uri v Kinu ob morju

osrednja proslava

150-letnice rojstva

FRANCETA PREŠERNA

največjega pesnika in genija našega naroda.

Sodelujejo pevski zbori, orkester in dr.

Cena 20 lir

Današnja številka je na 6. straneh.

Na 3. in 4. strani te številke so vsi referati in resolucija zasedanja Centralnega komiteja KP

Obnovljena izdaja leto II. štev. 102

IZVAJANJE BARANTANJA

Vojška uprava je te dni izdala ukaz, s katerim podeljuje stalno bivališe vsem, ki že leto dni bivajo na področju A STO in so do sedaj bili vpisani v seznamu začasnih prebivalcev.

Vsi italijanski sovinitistični listi so začeli s svojo znano demagogijo kricati na vse grlo, da je ta ukrep zelo dobrodošel in da se s tem daje možnost življenja in dela tisočim ubožnikom, ki se nahajajo na našem področju in s katerim so oblasti do sedaj ravnale kot s smetjo in jih smatralo za manjvredne ljudi.

Toda ta ukaz nima nobene namene, da bi okoristil ubožnike z možnostjo življenja in dela na našem področju. Ta ukaz je najbolj groba kršitev mirovne pogodbe, ki določa, da more biti polnopravni državljani STO le človek, ki je bil stalno prisoten na tem ozemlju pred 10. junijem 1940. Sovjetska vlada je že večkrat v svojih notah opozorila vladi Anglije in ZDA, da sta sedaj dosledno kršili vse določbe mirovne pogodbe z Italijo in sta napravili vse, da bi onemogočili ustanovitve STO, ki bi bilo vsaj do boljše rešitve vprašanja erino jamstvo za naše prebivalstvo, za normalizacijo našega življenja in za odstranitev grozeče nevarnosti nove vojne.

Ta ukaz VU pa je ponovni dokaz, da je sovjetska vlada imela pravico, ko je obtožila ZDA in V. Britanijo, ker si očitneje kršitve, kot je ta, ne moremo pričakovati.

Jasno je, da ima ta ukaz nekaj temnega ozadja. Kmalu bo v juniju 1949. izvoljenim občinam svetom potekel doletni mandat. Prišlo bo torej do novih upravnih volitev in se zato protidemokratski krogi aktivno pripravljajo na to bitko. Vedo, da jih je njihova politika popolnoma razkrinkala pred ljudskimi množicami, vedo tudi, da je komunistični in demokratski pokret v Trstu zelo močan in da se je v teh zadnjih dveh letih okrepil na njihovo škodo. Zato si mislijo, da si bodo s tem ukazom pridobili nekaj tisoč volivcev, ki naj bi služili kot dobrodošla inkvizicija njihovim majalcim se pozicijam. Ta ukaz je tudi torej zelo očiten in, rekli bi, skoro otroško naiven volivni manevar.

Najvažneje pa je dejstvo, da sta VU in italijanska vlada s tem ukazom, ki podeljuje ubožnikom pravico do stalnega bivališča na našem področju, še preveč jasno povedali, da sta dokončno priznala, da ni Titi in njegovim razbojniškim padajden in da ima tudi pri tem ukrepu prste vese beograjska vlada, ki je pa po svoji strani priznala, da so anglo-ameriški imperialisti in De Gasperi jevo klirkiacni vladi.

Ta ukaz pomeni za sežulce tole: «Dragi moji, dajemo vam pravico do stalnega bivališča na področju A STO, toda napravite kriz vsakega upanju, da bi se povrnil v čono Ba. Ni nič drugega torej, kot razbiti krožnik najslabših let revnim ubožnikom v zameno za ogvezem vsakega upanja ali pravice, da bi se povrnil na svoj dom in ponovno zaziveli srečno in boljše življenje.

Podelitev stalnega bivališča ubožnikom nam mora služiti kot zlovesče opozorilo, da so se tajna pogajanja za nesramno barantanje zaključila, da sta se Titi in De Gasperi sporazumela, da se izvaja načrt Davlesa in da so se začeli prvi konkretni ukrepi za imperialistično rešitve tržaskog vprašanja, ki naj bi sedaj postalo vprašanje vojne, vojnih provokacij in vojne strategije.

Ukaz VU je torej jasno povedal ubožnikom in ne samo njim, da je prišel čas, ko je čono B popolnoma prepredena titovskim tolovajem, čono A pa po potresnem in unicijoznem zreju anglo-ameriški imperialisti ter na vse brez pripravljeni italijanski klirkiacni vladi.

Sedaj moremo z vso jasnostjo razumeti, zakaj je gen. Airey sel v Rim na razgovor s stariim sovjetiskim bedakom, zakaj te dni ni bilo v Trstu nacelnika italijanske mislje v Trstu, zakaj je novi gospodar Jugoslavije G. Allen, Trumanov gausleiter prišel ena obiska v čono B in zakaj pravi senator Connolly, da vlada ZDA zelo na široko in na globoko preucuje kritičen položaj Jugoslavije.

Mednarodni položaj se je te dni zelo zaostri zaradi nenehnih ameriških provokacij. Imperialisti skuvali na vsak način razširiti korejski spopad. Zato pa pripravljajo vse svoje razpoložljive baterije na Daljnem vzhodu in v Evropi. Ena izmed teh baterij je prav Jugoslavija. Ukaz VU pa nam zelo jasno pove, da je z začetkom konkretnog izvajanja nesramnega barantanja tudi ta baterija pripravljena na vojne provokacije.

In kdo naj bi trpel zaradi teh imperialističnih, titovskih in klirkiacnih mešetarcenj v korist vojne? V prav našo slovensko in italijansko prebivalstvo. Ukaz VU pomeni, da je Titi prepuštil tržasko Slovence imperialistom na milost in nemilost, da so titovski za nekaj dolarjev in nekaj papir očel nad raznarodovanjem našega slovenskega prebivalstva, prav tako kot so italijanski klirkiacni zaprli oči in ratificirali nesrečno nezulove in italijanskega prebivalstva čono B.

S temi zadnjimi dogodki prihaja najbolj do izraza nesramno titovsko izdajstvo slovenskih interesov v Trstu. Od Beograda pa ni bilo priča kovati kaj drugega, saj si Titi ne pomišlja, ko gre za ureditve protivojnanskega in protikomunističnega bloka, ko gre za ureditve vojnih provokacij.

Našna naloga je, da ne dopustimo izvajanja nesramne kupčije, ki nas ugonablja. Našna naloga je, da se mobiliziramo in zvečemo z najširšimi množicami našega ozemlja ter zahtevamo spoštovanje mirovne pogodbe, referendum proti barantanju in jamstvo odprtega ozemlja. Edino tako bomo mogli štiti svoje slovenske interese, prebivalci italijanske narodnosti pa bodo mogli štiti njihove. Ne dopuščajmo torej, da bi nas Titi prodajal ljudem, ki so poznanji kot najkružeji koljasi ubožnih ljudi in ki nas hočejo ugonobiti s svojim ljudjožrnim ugnobjem vojnih provokacij.

KAREL SISKOVIC

Kako izgleda ameriška pomoč "brez pogojev," Jugoslaviji «VSAKOMUR, KI JE ZA NAS treba nuditi materialno pomoč»

Dogovor med ZDA in Titom določa, da je prvi obrok pomoči namenjen jačenju obrambne sposobnosti Jugoslavije - Bolgarska nota zaradi 28 obmejnih provokacij titofašistov - Grčija, Turčija in Jugoslavija bodo sklenile Balkanski vojni pakt - Dokončana je nova strateska železnica Solun-Beograd

Največja skrb Titove izdajalske tolpe je danes, kako bi prepričali jugoslavanski Titovstvo, da bodo poslali Američani v Anglijo pomoč v zvezi brez uskršnih pogojev.

Dovolj je za pogledati sporazum, ki sta ga sklenili vladi v Beogradu in Washingtonu glede prve pošiljke hrane, da spoznamo bistvo te pomoči brez pogojev. Sporazum med ZDA in Jugoslavijo, ki je bil potrjen z notami med drugimi dne 21. novembra, določa med drugim:

«1. Vlada FLR Jugoslavije bo uporabila pomoč izključno za namene, za katere je bila dana, namreč za dosego ciljev listine Zdrženih narodov, da se prepreči slabitev obrambe FLR;»

«3. Vlada FLR bo nudila Zdrženim državam Amerike vzajemno pomoč s tem, da bo še nadalje omogočala proizvodnjo in pošiljanje v ZDA surovih suvinov, ki so potrebni ZDA.»

NAŠA SVETOVALCA PRI PROF. RUBINJU

Predložena je bila spomenica o slov. šolah

Kot smo že omenili v svoji prejšnji številki sta šla kom. svetovalca Kofuša in Ferlan k šolskemu superintendantu prof. Rubinju, da mu predložita in z njim diskutirata spomenico o slovenskih šolah. Spomenica je bila sestavljena po nalogo okrožnega posvetovanja slovenskih rodiljstev, da bi osvetlila sedanje težke razmere slovenskega šolstva in postavila potrebo in nučnost po rešitvi osnovnih vprašanj v duhu razumevanja in spoštovanja obstoječih zakonov.

Spomenica podružje, da je zahteva Slovencev na šolskem polju poziv na spoštovanje zakona in na priznanje ene izmed najnovnejših narodnostnih pravic, tj. pravice do lastnih šol in do izobrazbe v materinskem jeziku. Ta zahteva predstavlja najlažjo in najkrajšo pot za dosego odkritostnega prijateljstva med Slovenci in Italijani. Nadalje ugotavlja, da praktično slovenska šola ni enakopravna italijanski, prvič, ker nobena šola nima svojega organa, ki naj bi po zakonu dodeljeval vsaki šoli določeno število mest, ki jih bi bilo zneseti s stalno nameščenimi učnimi mačini. In drugič, ker med nameščenci na slovenskih šolah ni niti enega stalnega učitelja, ki bi mu stalno pripadala katedra ali razred. Vsi ravnatelji in učitelji so na njihovo prošnjo imenujejo od leta do leta. Poleg tega pa morejo predstaviteljski organi odlopati imenovanje ob vsakem trenutku, ne da bi učitelj imel možnost pritožbe. To nam dokazuje, kako je težko stanje slovenske šole in kako to stanje kvarno vpliva na duševno stanje učnih moči, ož. šolarjev.

Temu je dodati še kopico ukrepov in zdržanje šolskih oblasti, ki mnogokrat ne morejo razumeti šolskih in kulturnih potreb Slovencev bodisi zaradi napačnega ocenjevanja teh potreb, bodisi pa tudi zaradi svojega pristanka na zlonamerno gledišče italijanskih sovinitističnih struj ali pa tiska.

Strnimo se okrog pokreta partizanov miru, da rešimo mir in svoja življenja

Ameriški vojni zločinci grozijo z uporabo atomske bombe na Koreji

Zločinske izjave Trumana - Washingtonska vlada hoče po vsej sili začeti tretjo svetovno vojno - Ameriški ludožrci se ne zanesejo niti na svoj volivni stroj v OZN - Ves svet protestira proti zločincem - Protestne stavke po zahodni Evropi - Angleška in francoska vlada nasprotujeta Trumanovim izjavam - Attlee pojde v Washington

WASHINGTON — Ameriški vojni zločinci so ubrali pot, ki lahko v kratkem privede do svetovnega konflikta in do velikanskega kljanja. Ljudožreč Truman je predčerašnjim bral novinarjem izjavil, v kateri odbija vsako možnost rešitve korejskega spora v kateri pravi, da mora sedaj spregovoriti orožje (dejal je: avsakno orožje), da se preuči možnost splošne mobilizacije v ZDA, da se zahodne dežele Evrope morajo z veliko naglico pripraviti na mobilizacijo svojih vojsk. Toda najbolj zločinska njegova izjava se tiče atomske bombe. Truman je dejal, da se vedno upošteva možnost uporabe atomske bombe. Sklep o uporabi atomske bombe mora sprejeti vrhovni poveljnič (t. j. Mac Arthur). Atomka bomba se lahko uporabi tudi brez vednosti OZN, češ da je atomka bomba eno

shington. Francoski politični in vladni krogi so zelo presenečeni. Ne odobravajo in odbijajo Trumanove izjave in kriminalni predlog o uporabi atomske bombe. V Italiji se je začelo množično gibanje proti ameriškim kriminalcem, ki hočejo pahiti svet v novo vojno. Začelo se se po vsej deželi delavske stavke, na tisoče resolucij je bilo izglasovanih proti Trumanovim besedam. Smejo hoteli verjeti, da je Truman postal iz jave, toda Bela hiša je z nadaljnjim komuniciranjem potrdila ljudjožrsko besede. V Angliji vlada veliko razburjenje. Attlee je zahteval od Trumana takojšnji sestanek. Zato se je podal z letalom v Wa-

shington. Francoski politični in vladni krogi so zelo presenečeni. Ne odobravajo in odbijajo Trumanove izjave in kriminalni predlog o uporabi atomske bombe. V Italiji se je začelo množično gibanje proti ameriškim kriminalcem, ki hočejo pahiti svet v novo vojno. Začelo se se po vsej deželi delavske stavke, na tisoče resolucij je bilo izglasovanih proti Trumanovim besedam. Smejo hoteli verjeti, da je Truman postal iz jave, toda Bela hiša je z nadaljnjim komuniciranjem potrdila ljudjožrsko besede. V Angliji vlada veliko razburjenje. Attlee je zahteval od Trumana takojšnji sestanek. Zato se je podal z letalom v Wa-

shington. Francoski politični in vladni krogi so zelo presenečeni. Ne odobravajo in odbijajo Trumanove izjave in kriminalni predlog o uporabi atomske bombe. V Italiji se je začelo množično gibanje proti ameriškim kriminalcem, ki hočejo pahiti svet v novo vojno. Začelo se se po vsej deželi delavske stavke, na tisoče resolucij je bilo izglasovanih proti Trumanovim besedam. Smejo hoteli verjeti, da je Truman postal iz jave, toda Bela hiša je z nadaljnjim komuniciranjem potrdila ljudjožrsko besede. V Angliji vlada veliko razburjenje. Attlee je zahteval od Trumana takojšnji sestanek. Zato se je podal z letalom v Wa-

shington. Francoski politični in vladni krogi so zelo presenečeni. Ne odobravajo in odbijajo Trumanove izjave in kriminalni predlog o uporabi atomske bombe. V Italiji se je začelo množično gibanje proti ameriškim kriminalcem, ki hočejo pahiti svet v novo vojno. Začelo se se po vsej deželi delavske stavke, na tisoče resolucij je bilo izglasovanih proti Trumanovim besedam. Smejo hoteli verjeti, da je Truman postal iz jave, toda Bela hiša je z nadaljnjim komuniciranjem potrdila ljudjožrsko besede. V Angliji vlada veliko razburjenje. Attlee je zahteval od Trumana takojšnji sestanek. Zato se je podal z letalom v Wa-

shington. Francoski politični in vladni krogi so zelo presenečeni. Ne odobravajo in odbijajo Trumanove izjave in kriminalni predlog o uporabi atomske bombe. V Italiji se je začelo množično gibanje proti ameriškim kriminalcem, ki hočejo pahiti svet v novo vojno. Začelo se se po vsej deželi delavske stavke, na tisoče resolucij je bilo izglasovanih proti Trumanovim besedam. Smejo hoteli verjeti, da je Truman postal iz jave, toda Bela hiša je z nadaljnjim komuniciranjem potrdila ljudjožrsko besede. V Angliji vlada veliko razburjenje. Attlee je zahteval od Trumana takojšnji sestanek. Zato se je podal z letalom v Wa-

shington. Francoski politični in vladni krogi so zelo presenečeni. Ne odobravajo in odbijajo Trumanove izjave in kriminalni predlog o uporabi atomske bombe. V Italiji se je začelo množično gibanje proti ameriškim kriminalcem, ki hočejo pahiti svet v novo vojno. Začelo se se po vsej deželi delavske stavke, na tisoče resolucij je bilo izglasovanih proti Trumanovim besedam. Smejo hoteli verjeti, da je Truman postal iz jave, toda Bela hiša je z nadaljnjim komuniciranjem potrdila ljudjožrsko besede. V Angliji vlada veliko razburjenje. Attlee je zahteval od Trumana takojšnji sestanek. Zato se je podal z letalom v Wa-

shington. Francoski politični in vladni krogi so zelo presenečeni. Ne odobravajo in odbijajo Trumanove izjave in kriminalni predlog o uporabi atomske bombe. V Italiji se je začelo množično gibanje proti ameriškim kriminalcem, ki hočejo pahiti svet v novo vojno. Začelo se se po vsej deželi delavske stavke, na tisoče resolucij je bilo izglasovanih proti Trumanovim besedam. Smejo hoteli verjeti, da je Truman postal iz jave, toda Bela hiša je z nadaljnjim komuniciranjem potrdila ljudjožrsko besede. V Angliji vlada veliko razburjenje. Attlee je zahteval od Trumana takojšnji sestanek. Zato se je podal z letalom v Wa-

shington. Francoski politični in vladni krogi so zelo presenečeni. Ne odobravajo in odbijajo Trumanove izjave in kriminalni predlog o uporabi atomske bombe. V Italiji se je začelo množično gibanje proti ameriškim kriminalcem, ki hočejo pahiti svet v novo vojno. Začelo se se po vsej deželi delavske stavke, na tisoče resolucij je bilo izglasovanih proti Trumanovim besedam. Smejo hoteli verjeti, da je Truman postal iz jave, toda Bela hiša je z nadaljnjim komuniciranjem potrdila ljudjožrsko besede. V Angliji vlada veliko razburjenje. Attlee je zahteval od Trumana takojšnji sestanek. Zato se je podal z letalom v Wa-

shington. Francoski politični in vladni krogi so zelo presenečeni. Ne odobravajo in odbijajo Trumanove izjave in kriminalni predlog o uporabi atomske bombe. V Italiji se je začelo množično gibanje proti ameriškim kriminalcem, ki hočejo pahiti svet v novo vojno. Začelo se se po vsej deželi delavske stavke, na tisoče resolucij je bilo izglasovanih proti Trumanovim besedam. Smejo hoteli verjeti, da je Truman postal iz jave, toda Bela hiša je z nadaljnjim komuniciranjem potrdila ljudjožrsko besede. V Angliji vlada veliko razburjenje. Attlee je zahteval od Trumana takojšnji sestanek. Zato se je podal z letalom v Wa-

Fašistično bistvo Seelbove milice

Začetek "legalnih" volivnih sleparij

RIM — De Gasperi skuša vsiliti italijanskemu narodu tak volivni zakon za prihodnje upravne volitve, ki bi zagotovil demokristjanom in njihovim zaveznikom popolno oblast nad državo. De Gasperi je predlagal saragotovem in republični zvezi, ki naj bi omogočila zmagozvozdno koalicijo tudi če bi prejel manjšino glasov. Zaradi tega vlada velja okorenjeno celo v krogih tretje sile, ki so povezani z demokristjanskimi politikom.

Etna bruh

CATANIA — Pretekli petek je nenadoma začel bruhati vulkan Etna. Takoj v začetku je začela prodirajoča lava spravljaljati v nevarnost okolice vasi. Val strahu je zajel prebivalstvo, ki je izpraznilo nekaterih vasi. V sredo se je začela pojavljati velika nevarnost za večje vasi Milo in Rinazzo. V nekaterih točkah je lava dosegla hitrost 44 m na uro.

PRAGA — Nadaljuje se raz

prave proti devetim visokim duhovnikom, ki so sklenili zasote proti varnosti CSR. Na en izmed razprav je bilo odkrito, da je bil znani moine Cippico titofašistični agent še pred resolucijo I. U. in ga je Vatikan odsluovil, ker mu ni več služil.

Francoska vlada v razburkanih vodah

PARIZ — Francoska vlada je zaplavala v zelo nevarne vode. Zgleda, da bo prišlo do krize. V torsk so komunistični poslanci predložili parlamentu predlog o obdolžitvi notranjega ministra Mocha, ki je bil vmešan v znanem generalnem škandalu. Predlog je bil sprejet. Zato je ministrski predsednik podal ostavko vladi, ki je za predsednik Austrii ni sprejel. Zgleda pa, da bo Pleven zahteval zaupnico parlamentu.

Majajoči položaj vlade je predvsem posledica njene politike v prid ameriški imperializmu, kar je v poslednjem času vzbudilo množične ljudske proteste.

FRANKFURT — Preteklo nedeljo

so bile v nekaterih večjih pokrajinah zahodne Nemčije, kot so Bavarska in Wuertemberg, volitve za deželne zbornice. Na teh volitvah je dobila prvo mesto Schumacherjeva socialistična stranka, medtem ko so Adenauerjevi demokristjani izgubili skoraj polovico glasov. Izid volitev v teh pokrajinah nam dokazuje, da se nemško ljudstvo upira vojnohujskaski politiki Adenauerja in da noče slišati o ponovni oborožitvi dežele.

Korejci pozivajo poražene ameriške čete k predaji

Imperialistične čete so v zadnjih dneh doživele strahotne poraze - Walkerjeve divizije so ali uničene ali obkoljene od ljudske vojske - Številna mesta osvobojena V teku je borba za osvoboditev Pyongyanga, prestolnice severne Koreje

Ni še dva tedna od tega, ko je vrhovni poveljnič korejski ljudske vojske tov. Kim Ir Sen izdal proglas, v katerem poziva vse korejsko ljudstvo v protinapad na do končno in trajno osvoboditev vse dežele, in že stoji pred velikim preobratom položaja na Koreji. Med tem časom so korejske osvobodilne sile skupno s kitajskimi pristovoljci popolnoma spremenile ameriške načrte. Mac Arturjeva napoved: «Za božič boste vi doma!» pa se je nedvomno izjalovila.

Položaj ameriških čet, ki jim poveljuje gen. Walker in se nahajajo na severovzhodni fronti, je zelo krivičen. V enem položaju se nahajajo one čete na severozahodni fronti in sicer I. in 7. divizija, ki od vseh strani obkoljeni od korejske osvobodilne vojske ter od kitajskih pristovoljcev. Te osvobodilne enice so v nekaj dneh ob-

kolile celotno področje velikih elektrarn na Čosinu. Na tem področju so popolnoma odrezane od zaledja tudi enote 8. ameriške armade, 10. korpusa ter nekatere skupine 7. divizije, ki so se pretekli teden povzpele skoraj do mandžurske meje. Popolnoma jasno je, da se tudi te enote nahajajo v zelo resnem položaju.

Tudi skupinam 8. armade, ki se nahajajo ob reki Congson zelo trda prede. Pretekli teden so te skupine vodile frontalno borbo na 120 km dolgi črti, danes pa je ta črta skrčena le za nekaj desetim km. Vse kaže, da bo v najkrajšem času treba poiskati stratesko ugodnejše položaje.

Iz poročil, ki prihajajo iz operativne cone je razvidno, da težje sile osvobodilne vojske za tem, da bi čimprej odrezale celotno glavno ameriške vojske od ostalega zaledja. To potrjujejo tudi nekatere tiskovne agencije, katerih dopisniki opazujejo potek boja zelo ob blizu.

Močne enote ljudske vojske prodirajo v smeri proti Fenjangu, od katerega so oddaljene le še nekaj desetim km. Del teh sil se je pri Congsonu že združil s številnimi partizanskimi enicami, ki so že daj čas vohilje borbe za hrptom 8. ameriške divizije.

Ameriške čete se umikajo na vseh koncih. Vseopovsod jih na svojem begu napadajo junaške partizanske skupine.

1., 2., 24. ter 25. ameriška divizija so do sedaj utrpel največje izgube. Nedvomno stoji med temi na prvem mestu 2. divizija, ki je ob umiku z bregov odstran reke Congson doživela težko preizkušnjo. Na mestu je morala pustiti mnogo orožja ter vsvo težko opremo, da o človeških in drugih materialnih izgubah sploh ne govorimo. Torej sprimerno plačilo za svojočasno enaglos prodiranje...

Tudi turška brigada, ki je prišla na pomoč Američanom tedaj, ko so

lancu in kmetje kajpak nimajo. Zato so jim na predvolitvah sestankih «SIAU» obljubili, da bodo delanci (kajpak so volivci) dobivali polovico plače v d. narjih, polovico pa v litrah; kmetje in drugi pa bodo lahko menjali dinarje v lire v številnih menjalnicah (ki jih bodo odprli sp. volivci). Poleg tega uprizarjajo titovski celo vrsto predvolitvah esager, razstav, concertov in pod. V lokalnih «SIAU», ki so jih lepo prebelli in ozajšali, sprejemajo pritožbe in prošnje prebivalstva, ki bodo vse urešene 10. decembra zvečer. Če bodo dobili njihove glasove, višek hv navštevne pa predstavlja preklic okrajneg odbora «ES» v Kopr, češ da se ne prekljujejo javi za dva, kakor je epomatomas bnil proti preklicu.

Toda ne obljube, ki ne bodo nikdar izpolnjene, ne gozjne, ki jih titovski dnevno izpolnjujejo tudi brez obljub ne bodo premamile prebivalstva čone B, ki se zaveda, da bi s svojim ppi som in glasom za «SIAU» pritrinilo še postojni pečat na svojo smrtino ob sedodni.

Posobno huđe borbe so v teku na frontali črti Congson - Sungcon - Pyongyang. Tu je po zadnjih vesteh 2. ameriška divizija popolnoma obkoljena. V teku so srditi juršni boji. Korejska letala so odvrgla na milijone letakov, s katerimi pozivajo ameriške čete, naj se predajo, domače prebivalstvo pa vabijo na splošno vstajo proti tujim zavojevalecm.

Ne bodo jih premamili

ne pričajo, da je barantanje prišlo v svojo zadno fazo. Po razgovorih, ki jih je imel gen. Airey v Rimu, je bil v sredo izdan ukaz VU o podelitvi stalne residence vsem evzulom v čono A. Na ta način je izpolnjena dejansko ena izmed točk barantanja, ki jo je predvidel angleški diplomat Davies, to je izmena prebivalstva.

Titofašisti v čoni B prav tako z dovoljenjem pripravljajo spogovos z evkulno in formalno priključitve čone B Jugoslaviji. Po uvedbi dinarja kot zakonitega plačilnega sredstva, apriskih volitvah, omejitvah na blokih in podobnih samovoljnih ukrepih so sedaj razpisali še volitve SIAU.

Pri teh volitvah gre deloma za mednarodno propagandno potezo, s katero nameravajo dokazati, da sogromno čone B prebivalstvo ne bo podpira titofašistično oblast, temveč da je ta občestvo politično opredeljena v titovo.

Dokodni zadnjih najbolj zgovornih previznih, ki ga na pobudo ameriških vojnih krogov sklepata De Gasperi in Titi. Razdelitev našega Ozemlja med obesed naj bi bila čona sprave med njima, da bi moštj jutri njuni batojtoni skupno korakati bod ameriškim ppejstvom proti delciam socializma in mlitvu.

Ameriških netilcem vojne se zaradi tehkih udercev na Daljnem vzhodu vedno bolj mudi utrtiti atlantski vojni blok. Odrnstaniti je treba zato čln prej vse morebitne spore med njim vdatnjanmi vladami.

Na ta pritisak sta morali tudi beograjska in rimska vlada pospediti svoja mešetarjenja za 400.000 prebivalcev obeh con Tržaskog ozemlja, ki naj stajata v namenavornj ojnli kot eno najvažnejših vojnsko-strateskih baz za posiljanje tek in ožja na fronto.

Dogodki zadnjih najbolj zgovornih previznih, ki ga na pobudo ameriških vojnih krogov sklepata De Gasperi in Titi. Razdelitev našega Ozemlja med obesed naj bi bila čona sprave med njima, da bi moštj jutri njuni batojtoni skupno korakati bod ameriškim ppejstvom proti delciam socializma in mlitvu.

RAZKRINKANJE titovskega provokatorja

Ameriška delegacija na kongresu partizanov miru v Parizu...

Ključ do socialistične graditve in dviga blagostanja delovnega ljudstva GOSPODARSKO SODELOVANJE IN POMOČ MED ZSSR IN LJUDSKIMI DEMOKRACIJAMI

Pred drugo svetovno vojno je bila izmena blaga med Sovjetsko zvezo in državami centralne in južne Evrope zelo neznatna...

Industrijski proizvodi zavzemajo vedno večji del mednarodne izmenjave blaga, kar kaže na velik razvoj industrije v teh deželah po vojni...

PORAZ KAMPANJE za titovske volitve v coni B

Izraz ljudskega ogorčenja v Materadi - V Izoli je prišlo na sestanek le 8 oseb - V Novem gradu se je titofašist Perič sam razkrinkal - Prazni sedeži v Piranu

Cim bolj se bliža dan volitev Jantovske titoške SIJU v coni B...

Ob proslavi AVNOJ-a so se Krizani oddolžili žrtvam fašizma.

Na »tebiscit«, ki naj bi po njihovih željah potrdil in odobrilo us njihovo zločinsko politiko izmaganja ljudstva...

TUDI LETOŠNJO BOŽIČNICO NESTRPNO PRIČAKUJEJO

Mladina z veseljem deluje za obdarovanje naših otrok

Med mladino so v teku velike priprave za otroško božičnico. Kot gobe po dežju so se začele ustvarjati skupine, ker se mladinci zavedajo, da je tudi letos treba obdariti naše najmlajše...

težkoč, katere pa bo mladina vsekakor odpravila in lahko pričakuje, da bo letošnja božičnica nekaj več kot običajna...

Titovci so na vse mogoče načine ovirali vojne operacije bolgarske armije

Nova dejstva o izdajstvu titovcev med II. svetovno vojno

Bolgarski list »Rabotniško delo« je objavil članek polkovnika bolgarske vojske Aleksandra Getmana...

valne službe pri titovskem štabu generalu Makluru in polkovniku Hagmilonu, da potom Tita, Rankovića, Džijasa in Kardača prepričata osvoboditeljske vojske...

zahteva dobila odgovor, da ta vprašanja spadajo v kompetenco vlade Očetevskega fronta. Obenem je bila naprosena naj svoje zahteve naređi pisмено, kar pa ni hotela sprejeti...

DELO V GORIŠKI POKRAJINI

Uredništvo in uprava goriške izdaje »DELA«: GORICA, ulica XXIV. Maggio, šte. 18, prvo nadstropje. Telefonska šte. 666.

DOVOLJ JE PROVOKACIJ proti osvobodilnemu gibanju!

Aretacije garibaldinskih komandantov tovarišev Lina Zocchi, Valerija Stella, Marija Fantini in Ivana Padoana v znamenju priprav na prihodnje volitve so groba žalitve vsega demokratičnega ljudstva

GORICA — Vrsta aretacij in uprizorjenih procesov proti borcem za svobodo boljše bodočnosti in mir v svetu so se pretekli teden pridružile še aretacije bivših komandantov garibaldincev v Gorici in v Vidmu. Pretekli petek zvečer so goriški karabinerji na povelje, ki so ga prejeli od benegaškega državnega tožilstva, aretirali v Gorici tov. Lina Zocchi (Ninčija), bivšega komandanta garibaldincev ter sedanjega partijskega inspektorja za Goriško pokrajino in Furlanijo. Nastlednjega dne t. j. v soboto 25. nov. pa je bil aretiran za svojem stanovanju v Vidmu drugi bivši komandant garibaldinskih edincov tov. Valerio Stella. Pozneje je bil aretiran tudi bivši komandant brigade Garibaldi-Natisone tov. Mario Fantini (Sasso). Istočasno s poveljem za aretacijo omenjenih treh bivših komandantov garibaldincev je bilo od istega tožilstva izdano zaporno povelje tudi za predsednika videmske ANPI tov. Ivana Padoana.

ZGODBA O NAJDNENJU SVETOGORSKE PODOBE

Pred nedavnim je bila najdena podoba Svetogorske matere božje, ki so jo bili leta 1947 zneznani tatovi nekoč odnesli iz goriške stolnice. To se je namreč zgodilo nekaj dni pred priključitvijo Slovenskega Primorja k Jugoslaviji. Tedaj bi bili morali vrniti podobo svojemu pravemu lastniku, t. j. svetogorskim svetišču, ki je pripadalo Jugoslaviji.

Za klanje prašičev je treba dovoljenje

GORICA — Kmetovalci, ki namenjajo zaklani prašiče, morajo za to prijaviti 24 ur pred klanjem. Zaklani pa smejo le tedaj ko prejmejo potrebno tozadevno dovoljenje. Zlavinozdravnik bo ponedeljeval zaklane prašičke ob ponedeljkih, sredah, petkih in sobotah v mestu, ob ponedeljkih in četrtek v ločniku in Podgori, v torek in petek v Pevmi, St. Mavru Oslavju ter v Standrežu.

Obsodba tržiškega delavca

GORICA — 22. t. m. je goriško sodišče obsodilo pojokno na 9 mesecev in 10 dni zopora delavca Josipa Intrežiča, ki je zaposlen v tržiški ladjelnici. Obsojenec je bil zato, ker se je udeležil delavskih akcij preteklega decembra ob priliki protestne zasedbe tržiških ladjelnice. Omenjene zasedbe so se namreč udeležili vsi delavci, policija pa je v nekatere zaprla in jih predala sodnim oblastem. Proti obsodbi je prizadel vložil priziv.

Obsodba tržiškega delavca

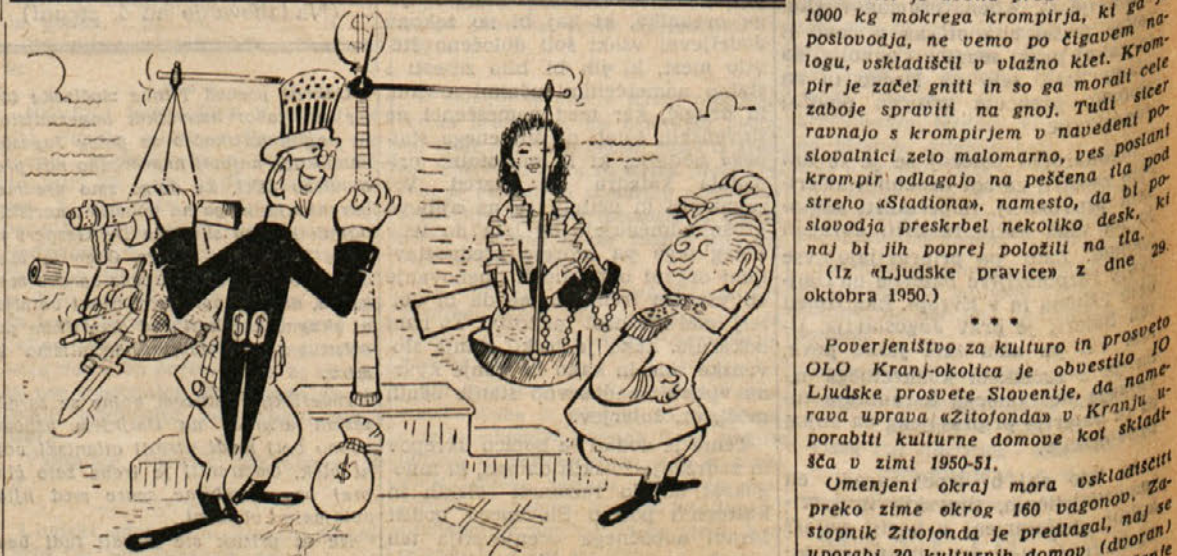
GORICA — Pred nekaj časom je policija aretirala tov. Josipa Gorjupa iz Vermeljana, ker je osumljen, da je sodeloval pri prizivu venecov na raznih spomenikih. Izkazalo pa se je, da je bil sum neutemeljen in da je tov. Gorjup popolnoma nedolžen. Zaradi tega je bil pred nekaj dnevi izpuščen iz zaporu.

Ponesrečen beg zagrebške študentke

GORICA — Skoraj ne mine dan, ne da bi kdo poskušal zbežati čez mejo pri Gorici. Med nesrečnimi begunci je našel ljudi, ki pripadajo najrazličnejšim slovenskim ali poklicem. Le v enem so si vsi enaki, ali vsaj zelo podobni in t. j. v žilji, da se čimprej rešijo Titovske fašistične režime.

OTROŠKE VRTCE V SLOVENSKE VASI!

Vprašanje otroških vrtcev je tudi pri nas zelo važno in pereče vprašanje. To je tem bolj pereče, v kolikor se tiče slovenskih otroških vrtcev. Pred zadnjo svetovno vojno so sicer obstajali po vseh večjih krajih. Zanje je skrbelo fašistično oblast in Opera Italia Redenta. Seveda so imeli takrat, kakor vse fašistične ustanove tudi otroški vrtci svojo posebno nalogo. V slovenskih vaseh je bil poglavitni namen otroških vrtcev potujčanje slovenskih otrok. To delo je v svoji marljivo opravljal prav Opera Italia Redenta.

ŽENINIZ AMERIKE: »Judo, kako je težka ta sestradana Jugoslavija. Toda ker mi je tako všeč, ti jo plačam v najboljši valuti.«

Pretekli teden so na meji pri goriški bolnici jugoslovanski obojejni stražniki prekrizali načrte nek študentki iz Zagreba. Zasedali so jo prav v trenutku, ko je hotela napraviti

ortve z italijanskim učnim jezikom. Seveda so tega krivci v prvi vrsti sedanje demokratične oblasti, ki se v treh letih niso nič toliko pobrile za slovensko podjetje, da bi obnovile vsaj tiste otroške vrtce, ki so obstajali za časa fašizma in da bi v njih uvedle slovenski učni jezik.

Postavljena »Kolonata« 82 na 17-letni cesti je dobila pred nekaj tedni 1000 kg mokrrega krompirja, ki ga je poslovovala, ne vemo po čigavem namenu, oskudništva v vlažno klet. Krompir je začel gniti in so ga morali čisto zaboj spraviti na snov. Tudi sicer razvajo s krompirjem v navaden poslovovalci zelo malomarno, ves postane krompir odlagan na pečeno tla pod streho »Stadiona«, namesto, da bi poslovovala preskrbel nekoliko desk, ki naj bi jih poprej položili na tla. (iz »Ljudske pravice« z dne 29. oktobra 1950.)

Omenjeni okraj mora oskudništva preko zime okrog 160 vagonov. Zastopnik Zilofonda je predlagal, naj se uporabi 20 kulturnih domov (dvorane) za skladišča. S tem bi rešili vprašanje oskudništva koroze. (iz »Ljudske pravice« z dne 31. oktobra 1950.)

SESTANEK CENTRALNEGA KOMITEJA KP STO 18., 19. IN 20. NOVOEMBRA 1950

Politični referat tov. Vittorija Vidalija Organizacijska vprašanja Partije

Od zadnjega sestanka C. K. do danes je bilo v mednarodnem in krajnjem položaju mnogo političnih dogodkov. Problemi, ki smo jim posvetili svojo posebno pozornost, so ostali isti, le da so postali še važnejši sprčo zaostrovanju položaja. Za ugotovitev tega je...

Sekretar KP STO tov. VITTORIO VIDALI

V Velikem razvoju sil miru je dobil potrdilo v veličanstvenem kongresu parizanov miru, ki se vrši v teh dneh v Varšavi. Ovir, ki jih je angleška vlada postavila sklicanju tega kongresa v Sheffieldu, so prikazale strah in gata imperializem sprčo vedno večjega razvoja sil miru, kateremu je tudi Trzasko odobraval prispeval...

Sedanja politična situacija potrjuje pravilnost analize, ki jo je pred tremi leti podal tov. Zdanov na Informacijskem Uradu. Delitev sveta na dva tabora, na labor miru in labor vojne, je danes obširnejša kot kdaj koli prej. Silovito je zaostrovanje borbe, bodisi med kolonialnimi narodi in imperijem, bodisi med proletariatom in buržoazijo, tako med socialističnim in kapitalističnim sistemom, kakor med silami miru in silami vojne. Dočim se notranja protislovska kapitalističnega sistema kažejo z vedno večjo silo, postaja razmerje sil med obema sistemoma vedno ugodnejše socialističnemu ustroju.

in po zamenjavi vojaških uprav obeh con s civilno upravo, ki naj jo imenuje Varnostni svet in kateri člani naj bodo predstavniki njegovih stalnih članov.

Da se prepreči kakršno koli barantanje naše zemlje, Partija zahteva, naj se upošteva volja slovenskih, hrvaških in italijanskih prebivalcev, ki naj pride do izraza v referendumu pod nadzorstvom OZN. Stališče Partije glede trzaskove vprašanja moramo popularizirati med najširšimi sloji prebivalstva, tako da ga more razumeti in ga ostale stranke, ki skušajo na razne načine skriti barantanje za predačo naše luke tivoski kliki in zato skušajo tudi vcepiti neupravičeno zadržanje v Anglo-amerikancem in pasivizirati svoje člane, ne bodo preslepili.

Običinskih upravah aktivnimi tovaršini in njihovimi volivci, na splošno vezeli prebivalci.

Partija je vedno tesneje povezana z množicami. Vsi tovaršini morajo posvetiti posebno pozornost delu Partije v okviru občinskih uprav. Komunistične skupine so razvile konstruktivno delovanje v korist vsem slojem prebivalstva. Potrebno pa je, da rezultate množice bolj aktivne populariziramo in izboljšamo z neposrednimi, širokimi in trajnimi stiki med v običinskih upravah aktivnimi tovaršini in njihovimi volivci, na splošno vezeli prebivalci.

Ideološko delo tovaršine se je tudi izboljšalo za ustanovitvijo osrednjih in sekijskih tečajev in tečajev za tovaršine, ki delajo v demokratskih organizacijah. Potrebno je posvetiti vedno večjo skrb temu delu. Zelo resno se moramo oprijeti individualnega učenja. Internacionalistična vzgoja tovaršine mora biti ojačena tako, da bo dobila množični značaj. Osnovne važnosti za okrepitev naše Partije je trajna pažnja tovaršine za dvigovanje ideološke vsebine sestankov raznih partijskih organizacij, za okrepitev političnega življenja tovaršine, za vedno bolj kolektivno delo, pri katerem naj vsak tovaršine zaveda svoje osebne odgovornosti, z boljše razdelitvijo dela in posposenim izvrševanjem prevzetih sklepov, s stalno skrbjo, da je treba iz vsakega izkustva in borbe povleči pozitivne zaključke za nadaljnje delo, za razširitev našega vpliva in konkretno, tudi številčno okrepitev naše Partije in našega demokratičnega pokreta.

Povzel je nato besedo tov. Alessandro Destradi, ki je ugotovil, da je tov. Vidalij v svojem poročilu ne samo razvil politične probleme, ki se bodo obravnavali v predkongresnih pripravah, marveč je obremenjal ukazal organizacijske probleme, na katere moramo osredotočiti našo pozornost. Omejil se bom — je dejal — na kratko preučitev nekaterih organizacijskih problemov naše Partije, ki se nanašajo na partijski sestav. V razdobju od zadnjega kongresa dalje se je naša Partija nedvomno razvila in utrdila, bodisi po številu, kakor tudi v pogledu organizacijskega ustroja. Ugotoviti pa moramo pomanjkljivosti in to posebno v socialnem ustroju. V tem smislu je bilo delo pomanjkljivo. Politični uspehi bi se morali, do gotove mere, doleteti tudi organizacijsko in sicer s sprejemom v Partijo mnogo stotin moških in žena, ki so potencialno naše tovaršine. Na ta način bi lahko izboljšali partijski sestav tudi s socialnega vidika. Sedaj je socialni sestav naše Partije naslednji: delavcev 66,5 odstotka, uradnikov 4,12 odst., intelektualcev 1,33 odst., kmetov 2 odst., trgovcev 1,23 odst., obrtnikov 2,22 odst., hišnih gospodinj 22,56 odst. Nedvomno je, da smo lahko zadovoljni z visokim odstotkom delavcev, čeprav, kot bomo videli pozneje, se tudi na tem polju lahko doseže mnogo več. Kar pa nam te številke prikazujejo, je potreba, da se usmerimo do tistih sektorjev, kjer nam številke dokazujejo našo slabost. Treba je torej preiti na delo. Tako bomo imeli možnost, da se tesneje povezemo z raznimi sloji prebivalstva, da bomo bolj spoznali njihove potrebe in težnje ter jih vključili v našo stvarbo. S tem jih bomo iztrgali iz kvantitativnega vpliva drugih strank, ki niso samo naše, marveč v bistvu tudi imeli komunistični kader: zvestobo in predanost Partiji in stvari delavcev, iniciativnost, močno internacionalistično zavest, zmogljivost samostojne orientacije, ideološko in politično pripravo, pogum, čut poštenosti, itd.

RAZVOJ IN UTRDITEV ORGANIZACIJSKEGA USTROJA V razdobju od zadnjega kongresa, se je naš organizacijski ustroj dobro razvil in utrdil. Od okrajnega smo prešli na sekijski ustroj. Tako imamo sedaj, mesto 12 okrajcev, 23 sekijske in nekaj podsekijske, katere bo treba utrditi. Kjer zahtevamo razmerje pa bo treba postaviti nove ali pa eventualno odpraviti nepotrebne. S tem novim ustrojem smo razširili možnosti prodiranja v sleherni sektor mestnega življenja in v vse sloje prebivalstva. Zvišali smo tudi število vodilnih kadrov in sicer za več stotin. Za utrditev enotnosti delavskega razreda in izvedbo stalno naraščajočega vpliva v drugih socialnih slojih pa je potrebno, da počajamo organizacijsko delovanje Partije v tovarnah, delavnicah, ladjedelnicah in na vseh drugih mestih proizvodnje. Ne gre v taki meri za organizacijski porastek in velikih tovarnah (danes namreč lahko neovrgniti tovarni trdimo, da smo slednje privedli na čelo delavskega pokreta tako, da so delavski odbori (naše Partije), marveč da usmerimo naše delovanje na mala in srednja podjetja ter obrtništvo, kjer je zaposlenih na tisoče in tisoče delavcev. Temu vprašanju je treba posvetiti večjo pozornost. Partija mora nuditi izdatno pomoč delavcem, ki se udeležujejo v sindikalnih organizacijah, združenih, športnih kroških itd. ter jih pripraviti, da pristopijo k vrste naše organizacije. Prepoznava problema le na velike tovarne in pozabljamo male in srednje. Te napake moramo odpraviti. Tov. Destradi je v nadaljnjem obravnaval odnose, ki morajo obstajati med Partijo in množičnimi organizacijami ter delo, ki ga morajo vršiti komunisti v slehnjih. Prešel je nato na drugi problem Partije in dejal: "Ni dvoma, da je pred resolucijo I. U. izjavljalo vodstvo Partije samo sekijsko in ekskluzivistično politiko. Toda s poznejšo ozdravitvijo so se te napake večinoma odpravile. Kljub temu pa prihajajo tu pa tam še vedno na dan ostanki, ki povzročajo v gotovih trenutkih in položajih med tovaršini neko zmedo. To dokazuje pomanjkljivo prilagoditev političnega bistva Partije in trajnost določenega vpliva že premaganih nasprotnikovih ideologij ter odseve propagandne nasprotne, ki se poraba, a tudi v volivno komisijo, ki bral kandidatke za nov Centralni komitej je potrebno imenovati vsaj enega člana centralne kadrovske komisije. 8. Sorazmerje delegatov na kongresu. Tretjega rednega kongresa Komunistične partije STO se bodo udeležili delegati, izvoljeni na zborovanjih celic. Vsaka celica bo izvolila po enega delegata na vsakih 20 članov ali odlomek od 20, ki imajo člansko izkaznico in ki so redno plačali članarino do dneva kongresa. Na primer: če ima celica 31 ali 30 članov, bo izvolila 2 delegata in ne več; prvi bo predstavljal 20 članov, drugi pa odlomek. Priporočljivo je, da se kot delegate za kongres izvoli tudi mnogo tovaršine, ki so bili na prejšnjih zborovanjih izvoljeni za člane sekijskega ali celicnega odbora, da bodo oni tako mogli poglobiti svoje poznavanje političnih in organizacijskih problemov Partije, ki jim je potrebno pri njihovem vodstvenem delovanju. Upusteva naj se tudi, da je v naši Partiji velik odstotek žena in je zato potrebno, da se pri volitvah delegatov izbere tudi tiste tovaršine, ki so pokazale svojo sposobnost pri delu in v vodstvu Partije in so si zato zaslužile, da bodo izvoljene. 9. Sekcije, ki imajo veliko število članov lahko skličejo zborovanja, katerim naj prisostvujejo namesto skupnega števila članov le delegati, izvoljeni na celicnih sestankih. Število delegatov, ki se udeležijo zborovanja in skličejo sekijski odbor v razmerju s številom vpisanih članov ne smeja izstopati izokrajnih meja. 10. Federacija komunistične mladine bo izkoristila dobro predkongresne diskusije za zborovanja mladih komunistov, na katerih se bo razpravljalo o najvažnejših vprašanjih kongresa Partije, ki naj se pretresajo z vidika koristi mladine. 11. Partijski tisk, stenski časopisi, vestniki, posebne objave itd. bodo morali posvetiti največ prostora razpravljanju vprašanj, ki jih bodo postavljale na dnevni red celice, sekijske in kongres ter življenju Partije na splošno. Partijski časopisi bodo morali objavljati članke, ki bodo obravnavali kongresna vprašanja. To obravnavanje je, naravno, odprto vsem tovaršim.

HUDA POLITIČNA KRIZA in nevarnost tretje svetovne vojne

Današnja kriza v mednarodnem političnem položaju je najhujša, kar jih je bilo od leta 1945 dalje, in nevarnost tretje svetovne vojne je neprimerno resnejša. To dokazuje prehod od hladne vojne k delavski vojni v raznih predelih sveta, veliko povečanje izdatkov v vojaške namene, oboroževalna tekma, ponovna oborožitev zahodne Nemčije in Japonske, vključitev Francoske Spanije v načrte za vojne priprav, ustvaritev atlantskega glavnega stana in vojske spreminjanje gospodarskih načrtov imperalizma v odkrito strategije načrte, težnja spremeni OZN v orodje gospodstva in napadnosti, kakor se je to zgodilo s provokacijo vojne v Koreji. Na vprašanja, ki nam jih zastavljajo široki sloji našega prebivalstva, kdo je napadalec, kdo hoče mir in kdo del vojno, kdo krši načela OZN in kdo se drži obvez, ki so jih veslele prevzete na konferencah med in po vojni, kdo hoče iz vojne dobiti koristi, kdo se zavzema za uničenje in kdo za mirno sožitje obeh sistemov, kdo pomaga ostankom fašizma, da bi se ojačili, kdo podpira k fašističnim državam, kdo organizira hladno vojno, kdo začenja vojno, kdo se vmešava v notranje zadeve drugih držav, mi moremo in moramo odgovoriti z izjavami in dejstvi, osnovanih na stvarnih temeljih, ki na široko in nedvoumno dokazujejo velkonočnost odgovornosti imperalizma, na drugi strani pa prestopano vlogo prednje straže in branika miru, ki jo izvršuje SZ na čelu etnote socialistične in demokratične fronte.

ljudske demokracije Evrope in Azije, ki se vedno bolj utrjujejo, vedno bolj borbeno komunistične in demokratične sile kapitalističnih dežel, s katerimi korakajo partizani miru vsega sveta in katerih razvoj predstavlja za imperialiste najvažnejšo oviro za uresničenje vojnokojalskih želja.

TITO V SLUŽBI IMPERIALIZMA IN VOJNE

Imperializem je po najnovejših dogodkih notranje in zunanjega življenja Jugoslavije prešlo v fazo svojega jasnega in dokončnega razkrinkanja, kar pomeni, da je bankrotiralo v svoji vlogi zadnje imperialistične rezerve. Potem ko je prišlo skozi vse različne faze varanja, skušajo razbiti mednarodni komunistični in demokratični pokret na podlagi lažne ideološke borbe, na podlagi zarot in najpodlejšje demagogije, se je titovstvo razkrinkalo kot orodje vohunstva, provokacije in fašističnega terroza v službi imperalizma in dejstvi, osnovanih na stvarnih temeljih, ki na široko in nedvoumno dokazujejo velkonočnost odgovornosti imperalizma, na drugi strani pa prestopano vlogo prednje straže in branika miru, ki jo izvršuje SZ na čelu etnote socialistične in demokratične fronte.

Utrto glasno posepevanje vojnih priprav je zaneslo ZDA v vojno gospodarstvo, ki more le začasno in delno olajšati gospodarsko krizo, a pripravila je hušo. Napad v Koreji je bil in je postek ameriškega imperalizma spreminjanje sebi v prid položaj, ki se je zanj zelo spoblašal z ojačenjem revolucionarnih gibanj kolonialnih narodov z zmogovitimi kitajskim narodom na čelu, kakor tudi z ojačenjem demokratičnih gibanj v vseh kapitalističnih državah in silovitim razmahom sil socializma s SZ na čelu.

LE MIRNA REŠITEV KOREJSKEGA VPRAŠANJA BO PREPREČILA NADALJNJE IMPERIALIZIČNE PROVOKACIJE

Raznim fazam vojne v Koreji moramo slediti v gotovosti, da korejski narod v obrambi neodvisnosti in enotnosti države pred oboroženo intervencijo imperalizma uživa podporo vsega svetovnega gibanja za mir s SZ na čelu, katere zahteva in brani mirno rešitev korejskega vprašanja, ki bi jamčila zavejiteljno konec spopada; istočasno pa bi preprečila imperialistične provokacije, ki teže za razširitev in zaostrovanje spora, da bi naši izhod iz pustolovstva, ki se izkazuje težja po zaslugi obrabi korejskih vojakov in partizanov ter kitajskih prostovoljcev. Med oblikami imperialistične napadnosti vidimo protikomunistično propagando, protisovjetske kleveče, protidemokratsko zatiranje, podporo fašizmu, popolno usunjenje desne socialne demokracije in ojačanje delovanja špijonaže in provokacije, šuvanje k atentatom in umorom, komunistični voditeljev, ki jih ameriški imperalizem organizira v notranosti drugih držav — zlasti onih, ki so gospodarsko in strateško njemu usuznjene — ob podpori vseh najbolj reakcionarnih sil in neposredno samega Vatikana. V nasprotju s splošno krizo kapitalizma opazujejo po drugi strani veliki gospodarski, industrijski, kmetijski in tehnični razvoj Sovjetske zveze, ki zastavlja vse svoje sile za uresničitev velikih del, ki so že rezultat postopnega spreminjanja socialističnega v komunistični režim. Nerazdružljivi del tega sistema so

Prekinitev odnosov z Albanijo je najznačilnejša poteza v akcijah njegove postopnega popolnega razkrinkanja, ki ga je titovska klika pospešila v poslednjih petnajstih dneh in v teku katerih je prišla na dan z ukrepi in izjavami, ki jih ne moremo primerjati nobenemu njemu prejšnjemu dejanju. Teško stanje v Jugoslaviji in beograjska provokatorska zunanja politika sta speseli in okrepili organiziranje hrebrega jugoslovanskega revolucionarnega pokreta, ki bo obnovil zgodovinske pridobitve ljudske demokracije in vodil Jugoslavijo po poti izgradnje socializma in tako preprečil njihove napore za tiranje dežele v protisovjetsko vojno. Dogodki na balkanskem področju so za Trst in za rešitev njegovega vprašanja velike važnosti, ki jo tovaršini morajo globoko občutiti. Jasne izjave Davisa, Storce, Pačićarja, Kardelja, Beblerja, glave Trsta, tajna gojanja, vzajemne kosejse, ki si jih izmenjujeta vladi v Rimu in Beogradu pripravljajo dejansko barantanje, ki ima namen zagotoviti našo luko Jugoslaviji, da bi jo uporabila za strateške cilje ameriškega prodiranja na Balkanu. Sovjetska zveza s svojo zahtevjo po spoštovanju mirovne pogodbe brani naše mesto in prebivalstvo pred posledicami, ki bi izhajale iz njegove uporabe v vojne svrhe. Zato pa naša Partija vztraja na stališča uveljavljanja mirovne pogodbe, ker bi ta resitev, ki jo je že odobril Varnostni svet, otvorila možnost dokončne boljše rešitve po združitvi obeh con in odhodu anglo-ameriških in jugoslovanskih okupacijskih čet. Kot takojšnjo in slučajno rešitev naša Partija podpira zahtevo Trzaskovega odbora miru po proglasitvi našega ozemlja za odprto ozemlje

PARTIJA JE VEDNO TESNEJE POVEZANA Z MNŐJICAMI

Vsi tovaršini morajo posvetiti posebno pozornost delu Partije v okviru občinskih uprav. Komunistične skupine so razvile konstruktivno delovanje v korist vsem slojem prebivalstva. Potrebno pa je, da rezultate množice bolj aktivne populariziramo in izboljšamo z neposrednimi, širokimi in trajnimi stiki med v običinskih upravah aktivnimi tovaršini in njihovimi volivci, na splošno vezeli prebivalci.

BORBA PROTI FAŠIZMU

Odločno se moramo spoprijeti z razvijajočim se fašizmom in vodilno borbo tudi z vzgojnim delovanjem med mladinskimi množicami, ki zaradi svoje težke stanja moreo oblačiti našega komunističnega pokreta mora Partija proslaviti vse junake in žrtve borbe proti fašizmu in nacizmu, se mora spomniti vseh slavnih dogodkov našega pokreta v tej borbi in mora poostrižit budnost delegatov in demokratov proti poskusom obnovitve fašizma. Budnost tovaršine proti raznočelno delovanju titovec v Trstu mora biti ojačana. Izbrisati moramo vsako podcenjevanje nevarnosti, ki ga titovstvo predstavlja tudi v tej poslednji fazi že odkrite borbe proti SZ in komunizmu.

INTERVENCIJA TOV. MARIJE BERNETIČ - MARINE

V svoji intervenciji je tov. Marija Bernetič-Marina poudarila: "Podprtana je bila potreba borbe proti vsakemu pojavu nacionalizma in sovinitva, ki prihaja bodisi od italijanske, kakor tudi slovenske strani, ter da se utrdi v vrstah Partije in med ljudskimi množicami internacionalizem.

NAVODILA IN SMERNICE za priprave na III. kongres

Centralni komite Komunistične partije STO je na svojem zasedanju v dneih 18., 19. in 20. novembra odločil, da skliče tretji redni kongres Partije za 27. in 28. januarja 1951. 1. Dne 1. decembra se začne pripravljajna doba kongresa z otvoritvijo diskusij in celicah in z volitvami celicnih vodilnih odborov, ki se bodo vršile na celicnih zborovanjih. II. Stebila bodo zborovanja sekijski in volitvami glavnih odborov sekijske. Ves čas pa se bodo nadaljevala do kongresa diskusije v celicah. 2. Cas med 20. in 30. novembrom mora Partija izkoristiti za organizirano pripravo vpisovanja članov za leto 1951, ki se mora vršiti med priprave III. kongresa Partije kot visoko pozitivni element. Medtem ko se bodo diskusije v celicah začele 1. decembra in zaključile 25. januarja, se bodo morala zborovanja za izvolitev celicnih odborov, čeprav bo do začela 1. decembra, začela 31. decembra. 3. Dne 1. do 25. januarja (in ne preko tega datuma), se bodo morala vršiti sekijska zborovanja s sie-deto izvolitvijo vodstva. 4. Datum sekijskih zborovanj bodo morali določiti sekijski odbori v sporazumu z organizacijskim tajništvom izvoljenega odbora. 5. V teku istega razdobja, t. j. od 1. do 25. januarja, bodo celice na plenarnih sestankih tudi volile delegate, ki se bodo udeležili kongresa. Diskusije, ki se bodo začele 1. decembra, se bodo zaključile 25. januarja. 6. Kongres bo pretresal tri temeljna vprašanja: a) mir, delo in svoboda. Ta vprašanja, povezana drugo z drugim, bodo morala tvoriti podlago kongresne diskusije. b) intervencija na zasedanju Centralnega komiteja od 18. do 20. novembra; c) odprto pismo, objavljeno po drugem rednem kongresu v januarju 1950. 7. IZBIRA KADROV. V vodstvo je treba postaviti najboljše tovaršine, izbrane med onimi, ki so Partiji najbolj predani in zvesti ter nudijo gotovost in zaupanje, da bodo znali z uspehom vršiti funkcije voditeljev, ki so zmorni izjavljati partijsko linijo. Skupno s starejšimi in zato izkušenejšimi kadri je treba izbrati in postaviti na površje tudi mlajše kadre, ki bodo mogli še bolj okrepiti borbo Partije. 8. VOLITVE VODILNIH ORGANOV. Ker so pretekle izkušnje pokazale, da je sistem javnega glasovanja najboljši, se bo na zborovanjih za izvolitev celicnih in sekijskih odborov, kakor tudi na kongresu volilo javno. 9. Volivne komisije celic, sekijski in ona, ki bo izvoljena na kongresu, bodo po skrbni preiskavi in izbiri kandidatov vsakega posebej predstavile in predložile udeležencem na zborovanjih celic, sekijski in na kongresu. Udeleženci bodo morali odobriti vsako ime posebej. Če bi se glede kakšnega kandidata pojavili razni prigovori, bo morala volivna komisija primer ponovno pretrpeti in preiskati upravičenost vloženih prigovorov. V primerih, kjer so bili celicni in sekijski od-

BORBA PROTI NACIONALIZMU

janski socialistični stranki, t. j. proti branilec interesov delovnih množic v mestu in na vasl. Tako so se znašli na istem stališču in imajo isto linijo kot Italijanska reakcija, t. j. protikomunistično in protisovjetsko borbo. S ponasjenjem, da so edini branilci narodnih pravic Slovencev Trzaskovega ozemlja, zlorabljajo titovci, kot so to delati fašisti, združeno nacionalno zapest našega ljudstva z namenom, da bi razkazili tujakršnji demokratični pokret in zakrivilni svojo politiko vdiranja ameriškega imperalizma ter opravili izdajstvo, ki so ga zagrešili nad delovnimi množicami Jugoslavije. Tov. Marina je nato prečitla odstavke iz nekakega poročila Franca Stoke ki je bilo obhajeno v Primorskem dnevniku z dne 14. nov. t. I. Stoka je zmesnjajo v vrste demokratičnega prepričanja in pasivizirani njih borbenost. Da se ne govorilo o metodah korupcije in katerim se zatekajo ter s tem plenijo jugoslovanskega ljudstva tudi najnujnejše potrebščine le, da bi ustvarili na našem Ozemlju oporno točko za Titovo kliko.

NAŠE DELOVANJE V OBIČINSKIH SVETIH

Tov. Pogassi je najprej poudaril, da v Juniju leto 1951 zadnje dveletni mandat občinskih svetovalec, izvoljenih v letu 1949 in se zato pokazuje možnost novih upravnih volitev. Nato je prešel na razlaganje stališča naše Partije do občinskih vprašanj, ki po svoji važnosti in nujnosti budijo pozornost vseh meščanov. To zanimanje za občinska vprašanja, ki v svoji konkretnosti predstavljajo cilje, katere je treba b raznostrinim delovanjem občinskih svetov uresničiti, veže najhujše množice za občino, ki postaja tako, če je demokratično upravljana, tolnač zahtev vse skupnosti meščanov. To skupnost se deli na razne stope in kategorije in vsaka od posebnih skupin ima svoje specifične zahteve. Trzaska občina, kat največja v coni ima najrazličnejše probleme. Vprašanja ljudskih stanovanj, občinskih uslug, vzgoje in kulture, prebivalstva, enakopravnosti narodnostnih pravic, razrednega davčnega sistema, finančne politike, občinske avtonomije, neposredno zanimajo široke plasti meščanov, ki pazno spremljajo razpravljajna v občinskem svetu. Tem problemom normalnega občinskega upravljanja se pridružujejo važni politični problemi, ki imajo svoj odmev na mednarodnem polju, kot je vprašanje, ki se nanaša na STO in na od imperalizma ogrožen mir. Na podlagi tega občinskega delovanja je treba, tudi z ozirom na morebitno volivno borbo, postaviti smernice za bodoče delo. Poirtditi je treba nujnost borbe za občinsko avtonomijo, ki ji z več strani grozi tjo in ki je na vsak način neogibno potrebna, če hočemo, da se bo širjenje občine razvijalo na demokratični podlagi, nujnost razvoja občine mesta, za izboljšanje javnih uslug, za demokratično finančno upravo, ki naj olajša teko delovanje lokalnih pritvočnikov v breme udeležnih krogov, za narodnostno enakopravnost Slovencev, za intenzivnejši razvoj šole in ljudske proseje. Ti glavni cilji borbe in uresničeni mobilizirajo vedno širše množice, kljub temu da nismo, radi posebnih težav, mogli razviti zborovno volivce, ki bi dali možnost, da meščani bolje prispevajo k uspešnemu občinskemu delu. Na vsak način je potrebna aktivnost in priznanje te pomanjkljivosti. Priznati je treba tudi pomanjkanje povezave s svetovalci drugih občin, ki je tako potrebno, ker omogoča da izkušnje enih nemudoma koristijo drugim, ter ne vedno uspešno povezovalo periferijskih skupin z organi Partije. V bodoče mora boljša koordinacija prispevati k razumnejšemu delovanju v ciljih tesnejšega bližnjega delovnega ljudstva z občino. Delavci morajo spoznati dolžnosti občinskega življenja, postati sami sposobni upravitelji in tako uresničiti načela množične samouprave, ki prinaša ljudstvo v občino in jo tako spreminja v ljudsko občino.

KADETRI NA TERENU

Ostajajo pa tudi sekijski in se posebno celicni komiteji, kjer se pojavljajo znatne menjave. Tako so n. pr. v Miljah v teku šestih mesecev po njihovem kongresu zgubili nad eno tretjino komiteja in to zaradi neaktivnosti ali drugih razlogov. Komiteji so morali nadomestiti s kooptiranimi tovaršini. Da ne govorimo o naših celicah, kjer v gotovih prilikah tovaršine s terena sploh ni v stanju slediti premetstvam in se zna koda je njegov voditelj. To nikakor ni dobra kadrovska politika. Ostajajo nadalje še vedno težnja za ustanavljanje reprezentativnih komitejev, kar privedejo neizbežne posledice, da izgubijo vsak značaj delovanja in vodstva. To vpliva na bazo vsekakor negativno, ker zbuji slednja na ta način vsako skupno zaupanje in spoštovanje do svojih voditeljev. Da bomo lahko imeli v vidiku vse osnove za presojanje kadrovske politike, je potrebno, da kot prvo pregledamo razvoj notranjega političnega življenja začeni s sekijskimi komiteji. Še vedno se opazja, da se diskusija večkrat opira le na navadna vprašanja ali pa na ponavljanje snovi, ki jo je podal sekretar v svojem poročilu. Manjka torej še vedno medsebojna zamenjava izkušev in idej, ki so nepotrebne za izdelavo politične linije in istočasno doprinasajo k politični vzgoji tovaršine. (Nadaljevanje na 4. strani)

TJE BOMO NAŠLI POT, KJER NJE SINOVI SI PROSTO VOL'JO VERO IN POSTAVE

Ob stopetdeseti obletnici rojstva Franceta Prešerna

Prvi jasni dan v slovenskem pesništvu, v slovenski književnosti in na tem modernem življenju splošno, tako je imenovali Askerca velikega Prešerna. — Resnično je bila tedaj težka in nemogoča doba za Slovence. Nekaj desetletij pred Prešernom je sicer zapel svojo pesmi polne veselja in neomajnega zaupanja v bodočnost, Valentin Vodnik. Odpiral je vrata slovensčini na novo in v urad, pisal učne knjige. Toda slovensčina je ostala še vedno okorelo, narov jezik in slovenski govoriti ni bilo prav ni «ino».

Naslednja takozvana boljša družba ni hotela kulture, ki bi ljudstvo prosvetila in ga dvignila do revolucionarne zavesti. Prava umetnost naj bo

svoj talent in vedel kakšno poslanstvo mu nalaga to: »Kako — bit' hoteš poet in ti preteko je v prstih nosil, al' pekel al' nebo! Stanu se svojega spomni, trpi brez miru.«

Tako ljubke in iskrene so njegove balade in romane (Hiere svet, Dohar, Povodni mož, Ogrlar itd.) — Njegov vstop v svet, povezan s tolikimi bridkimi razočaranja, je odjeknil v njegovi pesmi. Tako je pesem »Vrbica« istčasno dozorevalo tudi njegove ljubke pesmi, odjek ljubezni do Prvine Julije. To je strastna, globoka in plemenita ljubez, ki pesnika prevzame vsega. Tu vidi upanje na lepše življenje in srečo. Ustvari pre-

vo, s katero je imel tudi štiri otroke. Morda je ravno to trenutek njegove slabosti. Zveza je bila nesrečna. Vendar globoko ljubiti Prešeren ni mogel več, pa tudi ona, preprosta, ga niti zdalec ni bila zmožna razumeti.

Prešernovo življenje pa je bilo temno in zelo mučno po ljubeznem razočaranju in izgubi prijatelja Copu (vtopil se je v Savi leta 1835). Napisal je »Krist pri Savici« (leta 1836). Uvedel sicer epsko silno poda neustrašno borbo Crotmirja proti pokristjanjevalcem.

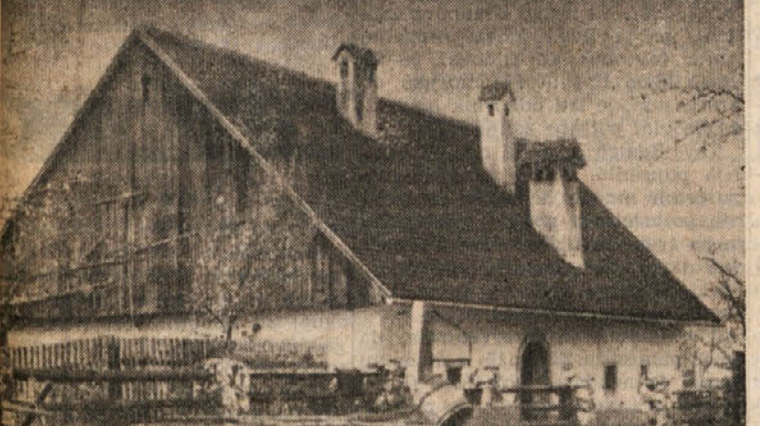
»Najprej sveta otrokom slisi Slava, tja bomo našli pot, kjer nje sinovi si prosti vol'jo vero in postave. Ak pa naklonijo nam smrti bogovi, manj strahna noč je v črne zemlje krilli, kot so pod svetlim soncem sužni dnoviti.«

Toda Crotmir je premagan. Podaj nam voljo neupolnjenih želj: »Kopokal je misti ristikotete...«

Sreče ni našel več, toda njegov pesniški genij je ostal nezlomljiv. Prosko vidi.

«...da, koder sonce hodi, prepri je sveta bo pregan, ko rojak prost bo vsak, ne vras, le sosed bo mejak.»

Zelje je videti svoj narod svobodni. In kot tak naj tu vstopi v močeno svobodno družino ostalih narodov. Sposotoval in ljubil je literature drugih narodov, tako nemško, kakor poljsko ali rusko kajti vedel je, da se skultura ne da deliti na cone, rezati na kose kakor potica, kakor je dejal Ehrenburg.

Prešernova rojstna hiša z dvoriščne strani

Prav v njegovi dobi je z vso silo vzplamtel borba za slovenski književni jezik, gibanje ilircov, ki so hoteli skupen jezik južnih Slovanov, hrvaščino (štokavščino). Navdušen pristraž te struje pri nas je bil Stanko Vraz, bodisi, da ga je tu vodila želja po udobnejšem življenju ali navdušenosti zgrešenega panslavizma. — Cop in z njim Prešeren sta se temu gibanju odločno uprila in v bistrovidnosti spoznala pot, ki je bila tedaj edino prava.

Nemščini. Ako se pa le piše v kmečkih slovensčini, naj bo to apučno in krščansko napisano, naj našega kmeta in delavca učil, kako naj se bolj uogovorne hrbet in ga nastavi za bič bogategu meščanu, avstrijskim gospodarjem ali fanatičnemu klerikalcu. In pri tej pesni naj pesnik raje odstrani velike genialne in plemenite misli; kajti naš narod je tako preprost; tak naj bo naš pesnik, ako hoče biti ljudski, slovenski. Prav zaradi tega je z greknobko dejal Cankar o Prešernu: »To je bila njegova usoda in njegova tragična krivda. Razumeti ni mogel, da mora nauka namesto ideje, cerkvene morale, namesto umetniške, navdušenosti namesto resnice.«

Toda Prešeren ni hotel niti mogel biti tak pesnik. Cutil je v sebi genialno moč pesnika, videl narod zaničevan in zapiran, stalno tepen zaradi svoje nevednosti in nemoči.

FRANCE PREŠEREN

UVOD H KRSTU PRI SAVICI

aljun, sin Kajtimara, boj krvavi že dolgo bije za krščansko vero, z Avreljem Droh se več mu v bran ne stavi; koečano njino je in marsiktero življenje, kri, po Kranji, Korotani prelita, napolnila bi jezero.

Gnajo po polju v bolj pokončani trum srčni vojvodni in njih vojščaki, sam Crotmir se z majhnim trojkom brani.

Boluje se najmlajši med junaki za vero staršev, lepo bog' njo živo, za Certe, za bogove nad oblaki.

On z njimi, ki še trdi' jo vero krivno, beži tje v Bohinj, v Bistriško dolino, v trdnjavo, zidano na skalo sivo.

Se dandanašnji vidiš razvalino, ki Ajdovski se gradec imenuje, v njih gledaš Crotmirovo lastnino. Desevkrat večji mraz' ca jih obuje, in zveste straže krog in krog postavi, odzname up jim vse pomoči tuje; visoke odre tamkaj si nagradi, zidovje podkopuje, vrata seka; ne polasti se njih, ki so v trdnjavi. Šest mesecev moči tla krvava reka, Slovence že mori Slovence, brata — kako strahna splota je človeka!

Ko niso meč, sekira in lopata jih mogle, lakota nepremagljiva preti odpreti grad trdnja vrata. Dalj Crotmir jim reve ne zakriva, besede te tovarišem reče zbranim: »Ne meč, preganla bo nas sreča kriva. Le malo vam jedila, brajtel hramim, branili smo se dolgo brez podpore, kdor hoče se podati, mu ne branim; kdor hoče vas dočakat' temne zore, neproste dni živel', nočem enske, ne branim mu, al' jutra čakat' more. S seboj povabim druge vas junake,

vas, katerim rama se vloniti noče; čemna je noč in stressa grom oblake, sovražnik se podal bo v svoje koče, le majhen prostor je tje do goščave, to noč nam jo doseči je mogče.

Največ sveta otrokom slisi Slava, tje bomo našli pot kjer nje sinovi si prosti vol'jo vero in postave. Ak pa naklonijo nam smrt bogovi, manj strahna noč je v črne zemlje krilli, ko so pod svetlim soncem sužni dnovi!»

Ne zapusti nobeđen ga v ti šili, molče orožje svoje vsak si zveže, strahljiva v celem ni imel števila; al' komaj vrata so odpro, vname, se strahni boj, ne boj, mesarsko klanje: Valjhum tam s celo jih močjo objame. Tud' on se je zanesel na njih spjanje, preleži misli je ozidje gradin, in ponevedoma planiti nanje.

Ko svojo moč najbolj vihar razklada, okrog vrat straža na pomoč zavpije, in vstane šum, da moč za možem pada.

Ko se neurnik o povodnji vljeje, iz hriba strmega v doline plame, z derečimi valovami ovije, kar se mu zoper stavi, se ne vgame, in ne počije pred, da je omaga; tak vrže se Valjhum na nekrstjane.

Ne jenia pred, dokler ni zadnja sraga krvi prelita, dokler njih kdo sapa, ki jim bila je vera čez vse dope.

Ko žor zasije na mrljeve trope, leže, k' abe ajde živi in pesne, po njivah tam leže snopovja kope.

Leži kristjanov več od polovice, med njimi, ki so padli za mlake, Valjhum zastoj tam išče mlado lice njega, ki kriv mrtivce je velike. —

Tega je v svoji dalekovidnosti zautil Prešeren in zapel o njem. To je kaj kmalu spoznala dunajska vlada — njegov drugi veliki sovražnik. Na hrbet mu je pripela pečat »Freigeistler« in kot tak je mladi odvetniški koncipient lahko potikal za državno službo na katero koli vrata, zanj so bila povsod zaprta. To je trajalo štirinajst let. Kočno mu je ljubljanski pater Benvenut svetoval, naj začne hoditi v cerkev. Začel je zahajati v cerkev (sicer to ni dolgo trajalo), napravil prošnjo za odvetniško mesto in dodal do ročno oeceno frančiškanskega samostana; dobil ga je takoj. Nastopil je dedeljeno mesto v Kranju (leta 1846), toda razmučen od bolezi in trde življenjske borbe je kmalu umrl (leta 1849), preneš osamljen.

Ni imel mnogo ljudi, ki bi ga razumeli in ljubili. Otroci, da, ti so ga kjer koli je bil, radostno obkolili. Tu si v Kranju so otroci kmalu težili za njim, ker so vedeli; stric Prešeren ima ranje vedno polne žepa dobrot in prijazno besedo. Zelo ga je ljubil in takoj spoznal n njegov velično pakelje Fran Levstik, toda nesrečno nastajajo je hotelo, da ga živlega ni spoznal. Prešernov največji prijatelj je bil naš učenjak, estet in literarno je izredno globoko razgledan Matija Cop. On mu je odkrival skrivnostno zaklade starega in modernega literarnega sveta, njihove bogate literarne forme in ideje. Tedaj so se v ostali Evropi dvigali močno kulturni duhovi (kaker: Byron, Pushkin, Lermontov, Mickiewicz, Koller, Heine in drugi). Trahična smrt prijatelja (leta 1935) je pesnika zelo pretresla. Napisal mu je: »Mlad umrje, kdor je bogov izbranec... Cop je tako močno vplival na njegovo pesništvo ustvarjanje, da lahko rečemo, da takega Prešerna ne bi imeli, ako ne bi bil njegov prijatelj in svetovalec prav Cop. — Prešeren je bil razgledan v svetovnem slovstvu in nam sestavljati tudi najlepše pesniške polike, sonet, gazelo, glogo, stanco, terzino, šestometer, dvoštih in druge. Slovenski jezik se je z njegovimi pesmimi lahko s ponosom ustvil kot enakopraven med evropsko literaturo.

Čudoviti tvorec je udaril na svojo liro in obstal sredi bogato melodijsko; sedaj nagajivo ljubko, drugič tožljivo iskreno, strahno ali močno prozno. Pesnik sam je bil v življenju lesto in neslutnjeno tepen, toda poznal

tako blago res ni siromak; ali kaj pomaga! Prodati ne smem; z Dunaja na Vrh pa tudi ne kaže prenašati! Pa jaz bom drugo naredil, kakor se nikomur ne zdi! Deske si bom znesel na dvorišče, in ako jih bo premalo, potlej bo pa zapelo. Vse bom posekal, kar mi bo prišlo pod sekiro, bodisi lipa ali pa lipec, hudolesovina ali dobroletovina, nad kamnito ali nad leseno mizo; pa bom postal sredi dvorišča kolibo in tako dolgo bom ležal, dokler bo sod moker, pa dokler bom imel kaj prizgrizati. Ampak to vam pravim: samo še enkrat naj pride drBavs na Dunaj, potlej pa zopet pošljite pome kočijo in služabnika, ali pa še celo svojo hičo, ki ne maram za njo male in dosti ne; pa bomo videli, kaj boste pripeljali z Vrha od Sv. Trojice!

Ako bo Krpan, mesa in kosti gotovo ne bo imel; ampak iz ovsene slame si ga bote morali natlačiti; pa se ga ne bode še vrabei dolgo bal, nikar uže velikani! Mislil sem iti brez besedice govorenja. Ker ste pa sami vstavili, ne bodite hudi, če sem vam ktero grenko povedal; saj menda veste, kako je djal rajnik Jernejko na Golem: »Ali ga bom s pogačo pital, kadar se s kom kregam! Kar ga bolj vjezi, to mu zabelim.« Zdjaj pa le zdravi ostanite!»

Cesar pravi na to: »Martin, potrpi no! Vsaj ne hodi tako neučakaven. Ti ne pojdes od naše hiše, verjem mi da ne! Saj sem jaz gospodar, veš!»

Krpan odgovori: »Vsaki človek je tak, kakoršnega je Bog dal; vsaki ima nekaj nad sabo; kdor ni grbast, morda pa je trobast! Moje obnašanje ni za vas, uže vidim da ne. Tega se tedaj ne menimo, da bi jaz tukaj ostal. Saj tudi koblica, ki se ji pravi kozica, ni vajena zmirom od suhi krmi. Doma se je pasla po gozdu, na potu pa ob cestah!»

Na to pristopi minister Gregor, ki je imel ključe od cesarske kase, ker taki imajo za vsako reč posebej služabnika. Minister se oglaš: »Cesarost, veste kaj? (Se nadaljuje)

KAJ JE BILA SVETA INKVIZICIJA,

Delovanje inkvizitorjev v Španiji in Portugalskem

Dominikanska meniha Torquemada in Ximenes, ki sta dejansko vladala v Španiji za časa Filipa I. sta počenjala velika grozodejstva — Ustroj hijerarhije inkvizitorjev

Dasiravno se je Inkvizicija rodila v Italiji, je vendar najhujše delovala v Španiji. V tej deželi so dominikanci našli najbolj primerna tla za svoje delovanje. V srednjem veku je bila Španija zelo bogata in kulturna dežela. Španci so bili znani kot spretni pomorščaki in trgovci s tujino. Odkritje novih kontinentov jim je odprlo nova pota v svet. Kaj hitro so postali veliki osvajalci tujih dežel. Z osvajanjem tujih ozemelj, zlasti pa prostranih pokrajinj v novih kontinentih, se je nudila lepa prilika tudi dominikancem za nadaljevanje svojih početij med tujimi in nekulturnimi divjaki. Španski menihi so v zasadenih deželah širili krščanstvo pod močno zaščito vojaškega meča.

Dominikanci so si osvojili tudi takratne dvore v domovini. Po poroki Ferdinanda II Aragonskega s kraljico Izabelo Kastiljsko je prišlo do skupne vladavine na Iberskem polotoku. V resnici nista vladala kralj in kraljica, temveč njuna ministrarja dominikanska inkvizitorja Torquemada in Ximenes. Torquemada se je zlasti »odlikoval« po svojih bojih proti Saraceni. 18 let je bojeval proti njim kot vodja inkvizitorjev. Saracene je hotel s silo pokristjaniti. Zaradi velikih zaslug,

Seznamimo s Prešernovimi deli slovanske in neslovanske narode

Ob stopetdesetletnici Prešernovega rojstva se upravičeno vprašujemo, kako je v prevodi njegovih del v tuje jezike, slovanske in neslovanske, v ka-

pliatistični družbi je zelo težko najti, da bi pri prevodu velikih pesnikov in piscev na splošno obeležalo natoelo globine njihovega dela in veličine njihovih stvaritev. V kapitalistični družbi večinoma predvsem načelo strelitnosti in politične moči naroda, iz katerega so literarni delci izšli, da ne omenimo dejstva, da tudi pri takem kulturnem delu, ki je uveljavljanje in spoznavanje tujerodnih literarnih spomenkov, mora nujno prevladovati razredno načelo. Je pa skoraj nemogoče, da bi buržoazna družba dopuščala širjenje del naprednih pesnikov, ki so kot Prešeren nositelji novih idej v nasprotju z razrednimi interesi izkoriščevalskega razreda.

Poleg tega pa je pripomniti, da je težko prevajati pesniška dela literarnih stvariteljev romantične ali klasične smeri, ker je tko njihovih del zelo globoko, občutljivo in dragoceno.

Vse to moramo torej upoštevati, ko skušamo dognati, kaj se je vse storilo v svetovni literaturi, da bi se upoznala tudi druge narode z veličino Prešernovega dela, ki je ponos vsega slovanskega naroda.

Zato je tudi ugotoviti, da je žal, Prešeren zelo malo poznani oz. da je njegovo delo zelo malo in površno poznano po svetu, medtem ko se literarni krogi slovanskega najbližjih narodov zavedajo njegovega pomena. Prešernovo ime kot tako je poznano torej. Njegova dela pa se še vedno treba odkriti ne samo neslovanam, ampak tudi slovanski narodom in preuvssem Srbom in Hrvatom, ki so

Tudi v italijanščini, francoščini in angleščini so skušali prevesti Prešerna. A vse to so osamljeni primeri in čisto zelo nesrečni poskusi.

Najboljša pomanjkljivost pa je ta, da so srbohrvaški pesniki zelo malo naprtili, da bi prevodi našega Prešerna v svoj jezik. Res je tudi, da je ob usakem najmanjšem poskusu nastala težava prevajanja Prešernove misli, Prešernovega ritma, Prešernove metrike, Prešernove genialnosti. A tudi to ne bi smeli biti ovira, ako pomislimo, da je srbohrvaščina našemu najsorodnejši jezik. Zelo malo je bilo tudi storjenega med poljskimi in bolgarskimi literarnimi krogi.

Prepričani smo, da se bodo te pomanjkljivosti sčasoma odpravile, prav posebno pa v tem obdobju, ko se prava ljudska kultura tako zmagoslavno bori proti nazadnjaštvu buržoazne kulture, ki je že preživela svoj čas in ne more več nuditi ničesar človeštvu.

Za prevajanje Prešernovih pesmi pa mora vsakakor obveljati pravilo, da se tega dela morajo lotiti pesniki, in to dobri pesniki, ki do potankosti poznajo naš jezik in bodo tako znali razumeti in odgoviti to, kar je Prešeren hotel povedati.

s. n.

VELIK USPEH NAŠIH PEVSKIH ZBOROV

Lep koncert štirih zborov v Trebčah

Kljub dezertiranju tistih pevovodij, ki so mislili, da je podstob zborov je njihov monopol, ter so se v danem trenutku rajši odločili za Babičev ekasov, kakor pa za ljudsko prosveto in napredek slovenske kulture, si naše ljudstvo ob strani zvestih pevovodij gradi svojo pevsko napredno kulturo. Koncert, ki je bil 26. nov. v Trebčah, nam je svetel dokaz, kaj zmore ljudska volja, ako jo ogreva zavest, da je na pravi poti splošnega človeškega napredka ob strani zvestih slovanških in vseh naprednih narodov sveta.

Za koncert v Trebčah je vladalo med domačini veliko zanimanje, kar je pričala nabito polna dvorana. Na tem koncertu so nastopili pevski zbori iz Trebč, Padric-Gropade, iz Rimanj ter iz Lonjerja-Katinarne.

Zbor iz Padric-Gropade je pod vodstvom pevovodje Damiia Kralja pokazal prav lepo zmogljivost. Čeprav ne premočan glede na števil glasov, je dokazal lepo ubranost. Glasovi iz Rimanj lepno uravnoteženi. Tudi zbor iz Lonjerja izprizuje stalno rast svoje sprecej zlatne pevne kulture. Na koncertu je zapel kar sedem pesmi. Navdušenje občinstva je rasto od pesmi do pesmi. Pesem »Slava detus je moral na splošno zeljo ponoviti.

Tudi mešani zbor Lonjer-Katinarne je zapel vrsto pesmi pod vodstvom pevovodje ton, Karla Coka. Ta zbor ima vse pogoje, da postane eden izmed najboljših zborov na Tržaškem. Raspolaga z dobro zaetno intonacijo, ki pa se žal med izvajanjem za nianso izneveri. Prepričani pa smo, da je na najboljši razvojni poti, za kar ima največ zaslug mladi pevovodja.

Tudi zbor iz Trebč ima velike razvojne sposobnosti, posebno ker so glasovi stijani, kar bo, upajmo, izkusen pevovodja dobro izkoristil.

Z resnim delom in vztrajnostjo bi ta zbor neomajno dosegel zelo velik uspeh. Na naslednjem koncertu je zapel le štiri pesmi, od katerih je za moral pesem »Bolen mi teži na splošno zeljo ponoviti.

Istčasno kot v Trebčah je bil podoben koncert pevskih zborov tudi v Boljuncu. Tu so nastopili zbori iz Sp. Ivana-Podlančja, »Vesela« in škeščnja ter domači pevski zbor. O tem nastopu bomo zaradi pomanjkanja prostora poročali obširneje v prihodnjem številki.

Fran Levstik: Martin Krpan

VII.

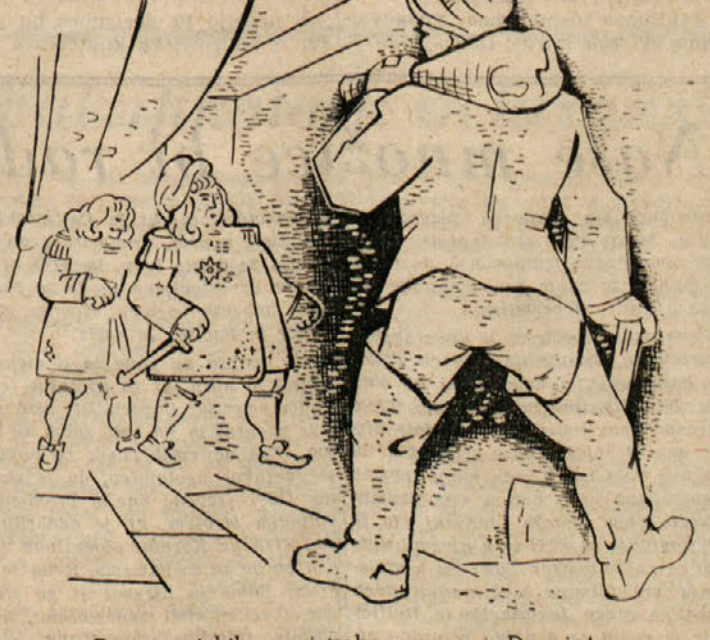
Krpan pa ga nič ne poslušaj, temuž zadene si na desno ramo kij, na levo pa mesarico, stopi k durim in reče: «Veste kaj? Bog vas obvari! Pa nikar kaj ne zamerite!»

Na te besede prime za kljuko, pa kakor da bi hotel iti.

Cesar poteče za njim: »Čaki no! Daj si dopovedati! Bog nas vari; saj menda nisi voda!»

Krpan odgovori: »Koga? Menite, da nisem še zadosti slisal, kali? Meni bi gotovo segla brada uže notri do pasa, ali pa še delj, ko bi se ne ocedil vsaki teden dvakrat; pa bo kdo pometal z menoj? Kdo je come postal kočijo in štiri konje? Vi ali jaz? Dunaja ni bilo meni treba, mene pa Dunaju! Zdjaj se pa takisto dela z menoj? In pa še zavoljo mesa in vina moram očiteke požirati? Uže nekatere matere sem jil kruha, črnega in belega; nekaterega očeta vno sem pil; ali nikjer, tudi pri vas nisem in ne bom dobil take postrežbe, kakoršna je v Razdrtem pri Klinčarji. Ni grega na tem svetu kakor to, če se kaj da, potlej pa očita! Kdor noče dati, pa naj ima sam! Pa tudi kdo bi mislil, da lipove pravde še zdaj ni kraja ne konca? Ali je bilo tisto drevesce vaš bog ali kaj? Tak les raste za vsacim grmom, Krpana pa ni za vsacim voglom, še na vsacem cesarskem dvoru ne, hvalo Bogu! Darove pa spet take dajete, da človek ne more do njih; to je ravno, kakor bi mački miš na rep privezal, da se potlej sama vrta okrog sebe, doseči pa v vender ne more. Petdeset malih veder vina, pet in sto pogač, dvajset jancev in pa osem in štirideset krai;

Čitajte širite podpirajte «DELO»

Dunaja ni bilo meni treba, mene pa Dunaju!

TU PA TAM...

«FACCIE DI BRONZO» — V slovenski tiskovni trikotnici se tri italijanske besede pomenijo nesramnost, oseh nesramnosti, ki jo lahko primerjamo le izjavi one gospe, ki je bila te dni obsojena na tržškem sodišču. Ker je dajala a najem sobe za nedovoljeno študentsko hišo, je bila obsojena na šest mesecev zapora in na plačilo 100.000. V slovenski tiskovni trikotnici se tri italijanske besede pomenijo nesramnost, oseh nesramnosti, ki jo lahko primerjamo le izjavi one gospe, ki je bila te dni obsojena na tržškem sodišču. Ker je dajala a najem sobe za nedovoljeno študentsko hišo, je bila obsojena na šest mesecev zapora in na plačilo 100.000.

DELO V MESTU IN NA VASIH

Delegata Franza in Teiner sta podala poročilo o kongresu v Varšavi SVETOVNI POKRET MIRU JE ZAGOTOVIL vso podporo naši borbi za obrambo STO

Prva konferenca tržških delegatov v Kinu ob morju - Izbrano poročilo delegata Franze - V Varšavi so bili zastopani vsi narodi - 1700 delegatov, 219 opazovalcev in nad 100 dopisnikov reakcionarnega tiska - Titov advokat Rogge je v Varšavi propadel - Delegat Teiner je opisal življenje in napore delovnega ljudstva v deželah ljudske demokracije

V tork zvečer sta tržška delegata Franza in Teiner v Varšavi podala poročilo o kongresu v Varšavi. V tork zvečer sta tržška delegata Franza in Teiner v Varšavi podala poročilo o kongresu v Varšavi. V tork zvečer sta tržška delegata Franza in Teiner v Varšavi podala poročilo o kongresu v Varšavi.

za drugi tega so onemogočili, da bi zasadal v Sheffieldu, misleč, da bo šel kongres po vodi. V Varšavi pa je imel kongres večji uspeh in se je na ta način angleška vlada pred vsem svetom še bolj razkrinkala in osmešila. Prav na tem kongresu je prišla še jasnejša izjava vsa veličina in moč te silne seste svetovne veselje, kjer smo videli neizbrano energijo vseh narodov sveta ki si nečesto priboriti mir z novo vojno. V Varšavi je bilo zastopanih 80 držav, dočim je v OZN zastopanih 59, ker imperialisti še vedno preprečujejo dostop v to organizacijo mnogim svobodoljubnim državam. Na svetovnem zasedanju miru so bili zastopani vsi narodi sveta, vsa politična mišljenja in veroizpovedi. Sama ameriška delegacija je štela 45 belokožcev in 15 črncev, med temi so bili duhovniki, komunisti, konzervativci in ljudje brez stranke. Kongresa se je udeležilo 1700 delegatov in 219 opazovalcev. To je ljudi, ki so bili se v dvomu glede resničnih namer tega kongresa. Dejstvo pa je,

Komunisti zahtevajo odlog povišanja najemnin

Intervencije naših svetovalec proti odpustom delavstva, povišanju občinskih pristojbin ter za gradnjo cenjenih stanovanj

S sejo prejšnjega petka se je začela prva v jesenskem zasedanju, ki se je začela v jesenskem zasedanju, ki se je začela v jesenskem zasedanju. S sejo prejšnjega petka se je začela prva v jesenskem zasedanju, ki se je začela v jesenskem zasedanju.

VELIK USPEH proslava AVNOJ-a

Nedeljska manifestacija v Križu pri Trstu

Po področju A STO se te dni vrsto proslav AVNOJ-a. Manjše in večje vasi ter krožki so priredili te proslave, ki so vsestransko uspele. Zelo veliko ljudstva se je udeležilo proslav, kar je dokaz, da se Slovenci in Italijani našega področja v vedno večjem številu zbirajo okrog svojega demokratičnega pokreta.

OB OTVORITVI SLOV. STROKOVNE ŠOLE V KRIŽU S tem oblasti še niso izpolnile svojih nalog

Vsaka otvoritev nove šole, v kateri koli vasi ali mestnem predelu predstavlja važen korak naprej v reševanju perečega šolskega problema na našem ozemlju in je to tem razveseljivejši dogodek, posebno za tiste, ki jim je šolski problem v resnici pri srcu.

TEDENSKI SINDIKALNI PREGLED «Ameriška pomoč» nam prinaša le odpuste, brezposelnost in bedo

Pri «Beltrame», so pretekli teden odpustili 15 delav - Tudi podjetje «Standard Electric», je znižalo število delavcev - Zmaga ES v ladjedelni Sv. Roka

Slovenske šole

(Nadaljevanje s 1. strani) industrijskega ali kmetijskega značaja v Dolini in miljskem okraju, na udeležijo naj se ustanovi tudi tečaj za vrtnarice; 6) potrebna je izučitev določene števila profesorjev za slovenske srednje šole, ki naj se na tržški univerzi učijo in izvirajo v svojem jeziku. To je v bistvu spomenica.

Šport

NOGOMET I. kategorija
Rozandra - Primorje PK, na igrišču v Boljuncu ob 10.30; Dreher - Skednj, na igrišču v Trebčah ob 10.30.
II. kategorija
Cassano - Kolonija, na igrišču v Trebčah ob 14.30; Corale - Partizan na igrišču v Boljuncu ob 14.30; Ves na - Trebče, na igrišču v Nabrežini ob 14.30; Opčine - Union, na igrišču v Trebčah ob 12.30; Proletarec - Sko - ljet, na igrišču v Boljuncu ob 12.30.
KOSARKA:
Zaključna tekma za «Pokal miru» med Magdaleno - DSZ ES. Zaključna tekma med zmagovalkama «Pokala miru»: DSZ - FLENT.

Ljudska prosveta

MIKLAVZEVEK V «KRALJICU» - PD «Simon Jenko», «V. Smuč», «L. Cankar», «S. Kosova» in «S. Gregorčič» bodo priredila skupno miklavzevsko v dvorani «Kraljičica» v Domu pristaniških delavcev v četrtek 7. decembra ob 19.30 uri. Darila se bodo sprejemala vse popoldne pred začetkom ter bodo vsi otroci obdarovani tudi od društev.
Na sporedu bo poleg nastopa Miklavža še otroška igra pionirjev Sv. Ivana, nastop mladine Sv. Jakob, solotepje, harmonikarji id.

Slovensko-hrvatska prosvetna zveza

bo priredila jutri, 3. decembra ob 10. uri (MATINEJA) v KINU OB MORJU svečano proslavo 150-letnice rojstva Franceta Prešerna
Spored:
1. venec narodnih, izvaja openski orkester.
2. Spominski nagovor.
3. Prešeren: «Zdravljica», prednaša tov. Košta.
4. Nastop pevskega zbora «France Prešeren» iz Boljunca.
5. Prešeren: «Vrba», prednaša tov. Gerlane Aleksij.
6. Nastop pevskega zbora «Slovani» iz Trebč.
7. Prešeren: «Hčerke sveta», prednaša tov. Jugova.
8. Nastop pevskega zbora «Veselia» iz Skednja.
9. O. Zupanič (ob Prešerenovi 100 letnici): «Tja bomo našli pot izjava v zboru mladina PD I. Cankar iz Sv. Jakoba.
10. Nastop pevskega zbora «Vesna» iz Križa pri Trstu.
11. Zaključni openski orkester.

KRATKE VESTI

V Ljubljani je umrl v četrtek eden največjih slovenskih dramskih igralcev Ivan Levcar v starosti 62 let.
NEW YORK — Ameriški volivni stroj v OZN je izglasoval priključitev Eritrije k Abesiniji, medtem ko se je Sovjetska delegacija do zadnjega borila za proglasitev takojšnje neodvisnosti dežele.
MOSKVA — Moskovsko časopisje javlja, da se je zaključilo delo na novi progji iz Kožve na reki Pečora do Vorkute, ki leži na eni izmed največjih slovenskih dramskih igralcev Ivan Levcar v starosti 62 let.

Titofašistka Lojzka Plesničar v ljubljskih zapori

Pred tedni je nenadoma izgnila znana titofašistka Lojzka Plesničar (z. Barkovca). Titofašisti so jo zapeli sicer na vse pretege, a niso jo mogli dobiti, ker se je skrivala v zaporniški celnici. Titofašisti so jo zapeli sicer na vse pretege, a niso jo mogli dobiti, ker se je skrivala v zaporniški celnici.

Naše množice bi radi

do avtonomije, ki jo italijanski nacionalisti s prof. Cammarota na čelu trobojno črto leto, da STO ni bilo nikdar vzpostavljeno in da za to tudi nima nobenih pogojev. Kočeno sta se rektor in Pavliha le našla.
Ni norega ne pote ta Kraigherjev glasnik o miru, ki ga soglasno je SZ udeležil ameriški imperialisti niso nikoli nevarni in jih zato sploh ne omejuje OZN (seveda one s Trumanovim odločilnim strojem, ki je odobrnil na pod ZDA na Korejo) objektivno na liniji borbe za socializem. Kruh je puhterja; Babič in njegovi si ga služijo pač z rekoridnimi bedastostmi, ki so postale tržškimi titofašistom glavni poklic.

TEDENSKI KOLEDARČEK

Sobota 2. Bibijana (Zadnji krajev ob 17.22).
Nedelja 3. Francišek Ks. Ponedeljek 4. Barbara. Turek 5. Saba. Sreda 6. Miklavž. Četrtek 7. Ambrož. Petek 8. Marija. (Povprečna dolžina dneva ur 8.45).
ZGODOVINSKI DNEVI:
2. 12. 1916. je umrl Fran Levcar - rednik in literarni zgodovinar.
3. 12. 1800. se je rodil v Vrbi na Gorenjskem največji slovenski pesnik France Prešeren. Umrl je v Kranju 8. 2. 1849, kjer je tudi pokopan.
3. 12. 1943. se je pričela Teheranska konferenca.
6. 12. 1936. je bila v SZ sprejeta nova Statutarna ustava.
6. 12. 1936. je umrl slovenski skladatelj Emil Adamič.
8. 12. 1941. se je pričela prva svetovna protifolna vojna.